

для студентів вищих навчальних закладів. – М. : Аспект Пресс, 1995. – С. 94.

9. Психологія конфлікту: Навчально-методичний посібник для підготовки магістрів усіх форм навчання / В.Ф. Орлов, О.М. Отіч, О.О. Фурса. – К. : ДЕТУТ, 2008. – 422 с. – С. 12.

10. Коулман П.Т. Результативний конфлікт / Пітер Т. Коулман, Роберт Фергюсон ; пер. з англ. Інни Соф'єнко. – К. : Наш Формат, 2016. – 320 с. – С. 27.

11. Самсонова Н.В. Конфликтологическая культура и технология ее формирования в системе вузовского образования: Монография. – Калининград: Изд-во КГУ, 2002. – 308 с.

12. Підбуцька Н.В. Педагогічні умови формування конфліктологічної культури майбутнього інженера-машинобудівника: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук: 13.00.04. / Н.В. Підбуцька – Вінниця, 2008 – 22 с. – С. 8.

УДК 378.04:338.48

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ІЗ ТУРИЗМУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЗІ СПОЖИВАЧАМИ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

Дишко О.Л., к. пед. н.,
доцент кафедри туризму

ПВНЗ «Академія рекреаційних технологій і права»

У статті проаналізовано основні підходи щодо проблем професійної туристської освіти. Подано авторське визначення поняття «професійна взаємодія зі споживачами туристичних послуг». Наведено результати анкетування викладачів вищих навчальних закладів щодо визначення окремих аспектів підготовки бакалаврів із туризму до професійної взаємодії зі споживачами туристичних послуг. У зв'язку з активним розвитком туристичної галузі та впровадженням міжнародних стандартів підкреслюється необхідність підвищення якості підготовки майбутніх фахівців сфери туризму.

Ключові слова: *бакалавр із туризму, професійна підготовка, туристська освіта, професійна взаємодія, споживачі туристичних послуг.*

В статье проанализированы основные подходы к решению проблем профессионального туристического образования. Представлено авторское определение понятия «профессиональное взаимодействие с потребителями туристических услуг». Приведены результаты анкетирования преподавателей нескольких высших учебных заведений касательно отдельных аспектов подготовки бакалавров туризма к профессиональному взаимодействию с потребителями туристических услуг. В связи с активным развитием туристической отрасли и внедрением международных стандартов подчеркивается необходимость повышения качества подготовки будущих специалистов сферы туризма.

Ключевые слова: *бакалавр туризма, профессиональная подготовка, туристическое образование, профессиональное взаимодействие, потребители туристических услуг.*

Dyshko O.L. PECULIARITIES OF BACHELORS OF TOURISM TRAINING FOR PROFESSIONAL INTERACTION WITH TOURISM SERVICES CONSUMERS

In the article the main approaches to the problems of vocational tourism education have been analyzed. The authorial definition of “professional interaction with consumers of tourism services” has been posted. The results of the survey of teachers of higher educational establishments to identify certain aspects of bachelors of tourism to professional interaction with consumers of tourism services have been given. Due to the active development of the tourism industry and the introduction of international standards the need to improve the training of future specialists in tourism has been highlighted.

Key words: *bachelor of tourism, professional training, professional interaction, consumers of tourism services.*

Постановка проблеми. Євроінтеграційні процеси і соціально-економічні перетворення, що відбуваються у сучасному суспільстві, безпосередньо впливають на стан вищої освіти. Зокрема, це стосується підготовки фахівців із туризму, здатних до самореалізації, акмеологічного професійного й особистісного розвитку. Актуальність проблеми зумовлює той факт, що удосконалення системи професійної під-

готовки бакалаврів із туризму є провідним фактором досягнення успіхів у професійній туристичній діяльності. Сьогодні фахівці з туризму мають бути готовими до виконання складних професійних завдань у процесі професійної взаємодії зі споживачами туристичних послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методичні засади професійної підготовки фахівців із туризму ок-

реслені у працях А. Віндюка, Л. Кнодель, В. Лозовецької, Л. Сакун, В. Федорченка та ін. Проблеми організації навчально-виховного процесу в закладах туристичного спрямування розкриваються у працях О. Баглай, І. Закордонець, Т. Зубехіної, О. Любіцевої, М. Мальської, Н. Фоменка, Г. Цехмістрової та ін. Водночас вивчення фахової літератури дає підстави констатувати, що дослідження, які би безпосередньо стосувалися проблеми професійної підготовки бакалаврів із туризму до професійної взаємодії із клієнтами, поки що відсутні.

Постановка завдання. Мета статті полягає в теоретичному аналізі проблеми підготовки бакалаврів із туризму до професійної взаємодії з клієнтами та висвітленні результатів анкетування викладачів щодо означеної проблеми.

Для досягнення поставленої мети застосовано такі методи дослідження, як теоретичні – вивчення й узагальнення наукової і навчально-методичної літератури з проблеми дослідження; практичні – анкетування щодо підготовки бакалаврів із туризму до професійної взаємодії зі споживачами туристичних послуг.

Виклад основного матеріалу дослідження. Активний розвиток туристичної галузі в Україні зумовлює потребу внесення системних коректив у підготовку фахівців із туризму. Соціальні виклики актуалізують проблему підвищення якості теоретичної підготовки та рівня практичних умінь бакалаврів із туризму.

Як свідчить світовий досвід, необхідною умовою успішного розвитку туризму є відповідне кадрове забезпечення. Не є винятком і вітчизняний туризм, що відчуває гостру потребу у кваліфікованому кадровому корпусі, спроможному забезпечити надання туристичних послуг на рівні міжнародних стандартів. Сьогодні логічним є перехід від спорадичної, безсистемної роботи з кадрами до виваженої кадрової політики у вітчизняній туристичній сфері [12, с. 2].

Н. Фоменко слушно зауважує, що «підготовка працівників для туризму як культурний феномен, соціальне явище та освітня мета має державно-суспільну цінність, визначає провідні принципи освітньої політики в інтересах людини, суспільства, країни. Підготовка працівників для галузі як система, що сьогодні формується в Україні, має прогресивно-поступальне, еволюційне спрямування» [15, с. 85].

Водночас протиріччя, які виникають сьогодні між зростаючими потребами населення у туристських послугах і можливостями їх задоволення туристською індустрією, між змінами в конкурентній ситуації та не-

достатньою компетентністю кадрів у різних сферах туристської діяльності (управлінській, економічній, екологічній, правовій, фаховій) визначили необхідність удосконалення кадрової підготовки і створення системи базової освіти в туризмі [1].

Удосконалення фахової освіти в туризмі має базуватися на таких постулатах: фахова освіта формує людський (кадровий) капітал туризму, від якості якого залежить ефективність (економічна, соціальна) туристичної діяльності; туристична освіта спирається на наукові дослідження у сфері туризму; туристична освіта, базуючись на прогнозуванні розвитку туризму (від глобального до локального масштабів), має спиратися насамперед на парадигму сталого розвитку як найбільш прогресивну ідею сучасності [11, с. 33].

Завдання удосконалення організації навчального процесу підготовки фахівців із туризму, формування їхніх професійних і ділових якостей є актуальним для подальшого розвитку сфери туризму та для становлення освітньої системи у країні в нових перехідних умовах.

На сучасному етапі, коли професійна освіта, зокрема туристична, є посередником в інтеграційних процесах, сфера послуг потребує професіоналів, які володіють інноваційними технологіями та програмами, особливостями спілкування з клієнтами, іноземними мовами та толерантним мисленням [13].

Грунтуючись на результатах аналізу навчальних планів і галузевих стандартів підготовки фахівців для сфери туризму, можна стверджувати, що праця спеціаліста у сфері туризму виходить за межі суто менеджерських дисциплін, охоплює не лише організаційно-управлінські та економічні питання. Фахівець із туризму має володіти соціальними, гуманітарними, культурологічними, історичними, правовими, естетичними, рекреаційними, екологічними, економічними та іншими аспектами знань, двома-трьома іноземними мовами, сучасними комп'ютерними інформаційними технологіями. З іншого боку, професіоналам туристської індустрії мають бути притаманні доброзичливість, знання психології, уміння самостійного туропереїтингу і надання різних видів туристських послуг, що передбачає ширший обсяг фундаментальних знань [4].

Доцільність упровадження практично зорієнтованих технологій навчання у професійну підготовку майбутніх фахівців із туризму обґрунтував Н. Закордонець. До них він відніс роботу в команді, близькість до практики за допомогою рольових ігор, створених за аналогами підприємств

сфери туризму; забезпечення організації професійної підготовки, що базується на спільній діяльності навчальних закладів та підприємств туристичної індустрії за дуальною системою; участь студентів у програмах стажування за кордоном, транснаціональній практиці, міжнародних проектах; підвищення професійної кваліфікації на робочому місці; збільшення варіативного складника освітніх програм, що сприятиме індивідуалізації навчального процесу; поглиблення професійної компетентності у сфері іноземних мов шляхом двомовного викладання бізнес-дисциплін; надання більшої автономії ВНЗ у розробці освітньо-професійних програм підготовки; трансформація змісту підготовки; диверсифікація напрямів та спеціальностей сфери туризму [7, с. 143].

Система туристичної освіти в Україні, як наголошує В. Федорченко, перебуває лише на стадії свого становлення, і залишається вирішити багато протиріч для досягнення високого рівня професійної підготовки кадрів, зокрема між вимогами ринку праці до професійної підготовки фахівців сфери туризму та рівнем їхньої кваліфікації, що не відповідає сучасним світовим тенденціям і зростаючим потребам в умовах інформаційно-технологічного розвитку; необхідністю підвищення рівня фундаментальності туристської освіти та недосконалістю професійно-кваліфікаційної структури кадрів; процесами гуманізації, гуманітаризації освітньо-виховної діяльності та їх формальним урахуванням у професійній підготовці майбутніх фахівців для сфери туризму; потребами культурологічної підготовки фахівців для сфери туризму з урахуванням етнонаціональних, соціально-культурних та інших особливостей різних регіонів та недооцінкою цього напрямку через певні ідеологічні причини; необхідністю врахування особливостей становлення і розвитку вітчизняної системи туристської освіти, прогресивних ідей зарубіжного досвіду професійної підготовки фахівців для сфери туризму та їх недослідженістю у вітчизняній педагогічній науці, нерідко ігноруванням у педагогічній практиці; зростаючими потребами щодо теоретичного обґрунтування і науково-методичного забезпечення розвитку та функціонування туристської освіти і відсутністю в Україні спеціалізованих науково-дослідних інституцій [14, с. 68].

Туристська освіта є тим механізмом, який постійно вдосконалюється та дає змогу активно використовувати зарубіжний досвід для підготовки туристських кадрів.

Професійна діяльність фахівців із туризму ґрунтується на системі цінностей, за допо-

могою якої знання та вміння інтегруються у практику, як зазначає Л. Возняк, виділивши два складники туристичної освіти, такі як:

– універсальність. Туристична освіта, на відміну від деяких інших форм навчання та виховання, не може орієнтуватися на вузьку спеціалізацію. Її багатогранність і багатовекторність зумовлені природою людини, її матеріальними та духовними потребами;

– консервативність. Освіті взагалі, а туристичній зокрема властиве принаймні одне внутрішнє протиріччя, яке рухає нею. З одного боку, освіта, щоб реалізувати своє призначення, змушена «дивитися вперед», бути в суспільстві головним носієм інновацій, а з іншого – вона має бути «повернута назад», тому що освіта може базуватися лише на міцних і стійких знаннях, набутих зусиллями декількох поколінь протягом відносно тривалого часу. «Консервативність освіти, помірна загальмованість, стриманість щодо будь-яких новацій, розбірливість в істині – усе це не стільки недоліки, скільки показники її зрілості та надійності» [2, с. 151–152].

Сучасна парадигма вищої професійної освіти в галузі управління туризмом, як справедливо стверджує Р. Загнибіда, «зумовлює необхідність підготовки спеціаліста, який готовий до реалізації дослідницько-аналітичної, технологічної, сервісної, організаційної та управлінської функцій; вміє мобільно орієнтуватися та адаптуватися в динамічному і мінливому середовищі; самостійно організовувати свою працю» [6, с. 39].

Невід’ємними умовами новітньої підготовки фахівців із туризму мають стати поєднання теорії та практики (створення освітніх закладів на базі готелів, оплачувані стажування тощо); введення у навчальний план кількох іноземних мов (наприклад, англійської, російської, польської та ще однієї європейської мови за вибором); поглиблення вивчення таких навчальних курсів, як «Психологія» та «Конфліктологія», «Етика бізнесу» тощо; активне залучення до іноземних програм (наприклад, Європейська асоціація професійних шкіл готельного і туристичного профілю (АЕНТ), Темпус (Tempus, Trans-European Mobility Partnership Scheme for University Studies), Еразмус Мундус (Erasmus Mundus), «Вікно для зовнішньої співпраці», «Жан Моне» – Розуміння Європейської інтеграції (Jean Monnet Programme – Understanding European Integration), «Молодь у дії» (Youth in Action Programme)), створених із метою співпраці та мобільності у сфері туристичної освіти та переймання досвіду [3, с. 24].

Водночас ми підтримуємо думку Л. Кнодель, що «формування вітчизняної націо-

нальної системи туристської освіти потребує врахування історико-педагогічних аспектів зародження, становлення і розвитку національних освітніх туристських систем у країнах-членах ВТО, розуміння перспективних напрямів модернізації освітньої діяльності у галузі туризму відповідно до європейських і світових тенденцій полікультурності, діалогу культур, толерантності, плюролінгвізму у світовому просторі» [9, с. 4].

Пріоритетними ж завданнями професійної туристської освіти в сучасних умовах мають бути виховання і практична підготовка вільного, функціонально грамотного фахівця у сфері туристської професійної діяльності, здібного до творчої і продуктивної співпраці; виховання інтересу і прагнення до оволодіння висотами професійної майстерності в тому або іншому напрямі туристської діяльності (екологічний, науковий, краєзнавчий, спортивний туризм – піший, водний, лижний, велосипедний, автомобільний, морські круїзи, авіатури та ін.), у розвитку вітчизняної індустрії туризму і безперервній самоосвіті; вдосконалення навчально-виховного процесу професійної підготовки висококваліфікованих фахівців для різних сфер індустрії туризму на основі використання сучасних освітніх та інформаційних технологій; формування ініціативності та активності студентів завдяки розвитку різноманітних організацій на основі партнерських відносин і продуктивної творчої діяльності [8, с. 78].

Разом із тим задля створення цілісної системи професійного розвитку фахівців туристичної сфери в Україні необхідно здійснити низку заходів, серед яких пріоритетними на рівні навчальних закладів є розвиток співробітництва між провідними туристичними компаніями і навчальними профільними закладами, що має знайти свій вияв у посиленій увазі до практичної професійно-орієнтованої підготовки кадрів туристичної сфери, оновленні навчально-методичного забезпечення; підготовка кваліфікованого педагогічного персоналу, обізнаного з особливостями навчання дорослих учнів для здійснення внутрішньо-фірмового навчання працівників; створення центрів освіти дорослих на базі навчальних закладів України тощо [1, с. 30].

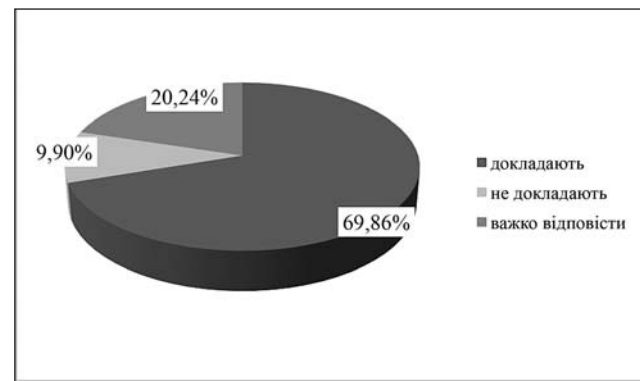
Ефективність підготовки майбутніх фахівців до професійної взаємодії набуває особливого значення саме в підготовці фахівців із туризму, позаяк професійна взаємодія зі споживачами туристичних послуг є головним компонентом їхньої майбутньої професійної діяльності [5, с. 17].

Отже, під поняттям «*професійна взаємодія зі споживачами туристичних послуг*»

ми розуміємо цілеспрямований динамічний процес безпосереднього або опосередкованого впливу на осіб, які мають намір замовити, замовляють або використовують окремі чи комплексні послуги суб'єктів туристичної індустрії [5, с. 41].

З метою з'ясування окремих аспектів підготовки бакалаврів із туризму до професійної взаємодії зі споживачами туристичних послуг нами було проведено анкетування викладачів вищих навчальних закладів – Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, Київського університету туризму, економіки і права, Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука, Класичного приватного університету, ПВНЗ «Академія рекреаційних технологій і права».

Аналіз анкетування свідчить, що серед 85 опитаних викладачів більшість, а саме 69,86%, докладає зусиль до формування у студентів навичок професійної взаємодії зі споживачами туристичних послуг; не докладає – 9,90% респондентів; важко відповісти було 20,24% викладачів (рис. 1).

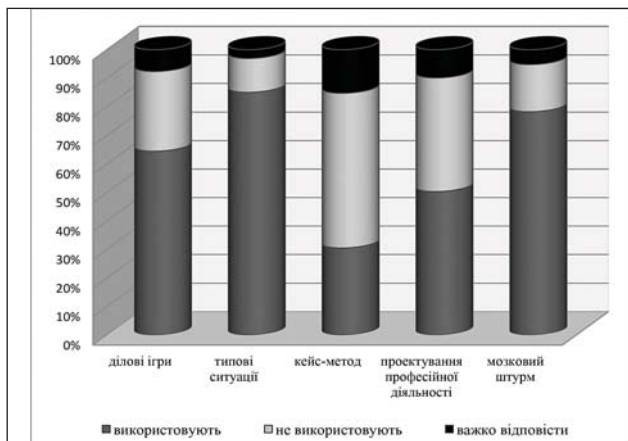
Рис. 1. Розподіл відповідей викладачів щодо спрямування зусиль на формування у студентів навичок професійної взаємодії зі споживачами туристичних послуг (%)

До основних способів формування у студентів навичок професійної взаємодії зі споживачами туристичних послуг належать ділові ігри, обговорення типових ситуацій, метод «мозкового штурму», метод «проекування професійної діяльності» та кейс-метод. У зв'язку з цим анкети містили питання щодо використання цих прийомів у навчальному процесі.

Таким чином, за допомогою анкетування викладачів було встановлено, що серед педагогічних технологій з метою підвищення рівня готовності бакалаврів із туризму до професійної взаємодії зі споживачами ту-

ристичних послуг найбільшою популярністю користуються типові ситуації (використовують 85,03% викладачів) та метод «мозкового штурму» (використовують 78,31% викладачів). Також 64,45% викладачів проводять ділові ігри та 50,27% респондентів використовують метод «проектування професійної діяльності» під час підготовки бакалаврів із туризму до професійної взаємодії зі споживачами туристичних послуг. Найменш популярним є кейс-метод, який використовують лише 30,44% викладачів (рис. 2).

Рис. 2. Розподіл відповідей викладачів щодо використання педагогічних технологій з метою підвищення рівня підготовки бакалаврів із туризму до професійної взаємодії зі споживачами туристичних послуг (%)

Безумовно, привабливий імідж України на міжнародній туристичній арені має створювати нове покоління кваліфікованих працівників сфери туризму, що зберігатимуть традиції української гостинності і водночас перейматимуть світовий досвід, забезпечуючи високий рівень обслуговування внутрішніх та іноземних туристів, який буде відповідати сучасним стандартам якості надання послуг.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, аналіз концепцій щодо проблеми удосконалення системи професійної підготовки бакалаврів із туризму зумовлена сучасними вимогами, які висувуються роботодавцями, клієнтами і конкуренцією на ринку праці. Навчання фахівців із туризму має забезпечувати високий рівень їхньої теоретичної та практичної підготовки, готовність до здійснення професійної взаємодії зі споживачами туристичних послуг, яка визначає конкурентоспроможність і затребуваність спеціаліста. Цьому має сприяти трансформація традиційних, класичних прийомів практичного

навчання, пошук і розробка нових методик, розширення спектра навчальних засобів на основі тісної співпраці з туристичними підприємствами та залучення новітніх інформаційно-комунікаційних технологій.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в розробці інформаційно-технологічного забезпечення підготовки бакалаврів із туризму до професійної взаємодії з клієнтами.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бабушко С.Р. Теоретичні та методичні засади професійного розвитку фахівців туристичної сфери США і Канади : автореф. дис. ... доктора пед. наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / С.Р. Бабушко; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. – Київ, 2015. – 42 с.
2. Возняк Л.С. Психологічні особливості професійної підготовки управлінських кадрів / Л.С. Возняк // Філософія, соціологія, психологія: зб. наук. пр. – Івано-Франківськ : «Плай», 2002. – Вип. 7. – Ч. 2. – С. 51–156.
3. Волкова А.Ю. Професійно-практична підготовка майбутніх фахівців туристичного профілю як проблема порівняльної педагогіки / А.Ю. Волкова // Наукові записки НДУ імені М. Гоголя. Серія: Психолого-педагогічні науки. – Київ, 2011. – № 2. – С. 22–24.
4. Гарбар Г.А. Підготовка фахівців сфери туризму у вищих навчальних закладах України [Електронний ресурс] / Г.А. Гарбар. – Режим доступу: <http://journals.hnu.edu.ua/ojs/phylos/article/view/795/798>. – Заголовок з екрану.
5. Дишко О.Л. Формування готовності бакалаврів з туризму до професійної взаємодії зі споживачами туристичних послуг : дис. ... канд. пед. наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / О.Л. Дишко. – Рівне, 2016. – 260 с.
6. Загнибіда Р.П. Особливості професійного самовдосконалення майбутніх менеджерів туризму / Р.П. Загнибіда // Вісник Луганського національного університету імені Т. Шевченка. Педагогічні науки. – 2013. – № 18 (277). – Ч. III. – С. 39–45.
7. Загордонєць Н.І. Можливості реалізації передових ідей швейцарського досвіду професійної підготовки майбутніх фахівців сфери туризму у вищих навчальних закладах України / Н.І. Загордонєць // Наукові записки ТНУ імені В. Гнатюка; Серія: Педагогіка. – 2012. – № 3 – С. 136–144.
8. Квартальнов В.А. Туризм: теорія и практика: избр. тр.: в 5 т. / А.В. Квартальнов. – М. : Финансы и статистика, 1998. – Т. 4. – 312 с.
9. Кнодель Л.В. Теорія і практика підготовки фахівців сфери туризму в країнах-членах Всесвітньої туристської організації : автореф. дис. доктора ... пед. наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Л.В. Кнодель. – Тернопіль, 2007. – 40 с.
10. Лук'янова Л.Г. Освіта в туризмі: [навч.-метод. посіб. для студ. вищих навч. закл.] / Л.Г. Лук'янова. – Київ : Вища школа, 2008. – 719 с.
11. Любіцева О.О. Фахова освіта в системі сталого розвитку туризму / О.О. Любіцева // Туризм: реалії

та перспективи сталого розвитку : [електронне видання]: мат-ли доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 23-24 жовт. 2014 р.) / голова редкол. С.В. Мельниченко. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. Ун-т, 2014. – 418 с.

12. Соловей Л.С. Становлення вітчизняної системи підготовки майбутніх фахівців сфери туризму (друга половина ХХ ст.): автореф. дис. ... канд. пед. наук зі спеціальності 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки / Л.С. Соловей; НАПН України, Ін-т вищої освіти. – Київ, 2011. – 23 с.

13. Трусова Т.С. Особливості професійної підготовки фахівців з туризму в Україні [Електронний

ресурс] / Т.С. Трусова // Проблеми та технології підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації в умовах інноваційного розвитку суспільства (ПНК-2013). – Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/trusova.htm. – Заголовок з екрану.

14. Федорченко В.К. Історія екскурсійної діяльності в Україні : навч. посіб. / В.К. Федорченко. – Київ : Кондор, 2010. – 166 с.

15. Фоменко Н.А. Педагогіка вищої школи: методологія, стандартизація туристської освіти: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н.А. Фоменко. – Київ : Слово, 2005. – 216 с.

УДК 378.011.3-051:372.3-053.4

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ РАНЬОГО ВІКУ

Івах С.М., к. пед. н.,
доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

У статті розкрито особливості підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до роботи з дітьми раннього віку; охарактеризовано змістові аспекти теоретичного та практичного складників навчальних планів підготовки майбутніх вихователів до роботи з дітьми означеної вікової категорії; акцентовано увагу на міждисциплінарному підході, що забезпечує оптимальне поєднання нормативних знань, умінь, формування особистісно-професійних якостей та реального рівня розвитку готовності майбутніх вихователів до роботи з дітьми раннього віку.

Ключові слова: підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти, змістові аспекти професійної підготовки, педагогічна практика, діти раннього віку.

В статье раскрыты особенности подготовки будущих специалистов дошкольного образования к работе с детьми раннего возраста; охарактеризованы содержательные аспекты теоретической и практической составляющей учебных планов подготовки будущих воспитателей к работе с детьми указанной возрастной категории; акцентировано на ее междисциплинарном подходе, что обеспечивает оптимальное сочетание нормативных знаний, умений, формирование личностно-профессиональных качеств и реального уровня развития готовности будущих воспитателей к работе с детьми раннего возраста.

Ключевые слова: подготовка будущих специалистов дошкольного образования, содержательные аспекты профессиональной подготовки, педагогическая практика, дети раннего возраста.

Ivakh S.M. TRAINING FUTURE PRESCHOOL SPECIALISTS TO WORK WITH CHILDREN OF EARLY AGE

The article reveals the peculiarities of training future preschool specialists to work with children of early age; characterises the content aspects of the theoretical and practical part of academic plans for training future preschool specialists to work with such children; focuses on the interdisciplinary approach, which secures an optimal combination of standard knowledge, skills, forming individual professional qualities and a high level of developing readiness of future teachers to work with children of early age.

Key words: training future preschool specialists, content aspects of professional training, pedagogical practice, children of early age.

Постановка проблеми. Кардинальна зміна ціннісних критеріальних підходів до побудови сучасної системи вітчизняної освіти, ускладнення завдань і змісту виховання дітей та молоді зумовлюють зростання вимог до педагогічних працівників. Звідси постає необхідність глибшого усвідомлення професійної підготовки майбутніх педагогів, що визначається освітньою

діяльністю ВНЗ, яка має забезпечити відповідні умови для професійного становлення фахівця вже у студентські роки.

За таких умов сучасний вищий навчальний педагогічний заклад має на меті сформувати висококваліфікованого спеціаліста, спроможного на належному науково-теоретичному, психологічному і практичному рівнях розв'язувати завдання розвитку та